

	Népsűrűség	Hozadék
Németország	134.12	20.7
Nagybritannia	187.42	22.9
Hollandia	200.73	28.4
Belgium	245.26	26.7
Magyarország	85.0	13.7
Románia	55.27	8.6
Szovjetország	19.19	8.2

A termelés intenzitásában mutatkozó különbségek másik oka a föld kihasználásának módjában keresendő. Aki ismeri a hazai viszonyokat, az tudja, hogy a mai gazdasági élet dinamikájának mennyire meg nem felelő eszközökkel történik nálunk a föld megművelése. Itt nem a parasztságot kell tekintetbe vennünk, hiszen a paraszt mindenütt az egész világon egyformán konzervatív természetű és irtózik az újítástól, nálunk éppugy, mint a művelt nyugati államokban. Azonban Magyarország területének kb. 50%-a a nagy- és középbirtokosság kezében van, már pedig termelés szempontjából éppen ez az osztály, mint fölösleget termelő, a mértékadó és többtermelési reformtervekkel elsősorban hozzá kell fordulnunk. Részben ez az osztály, részben pedig a rendszer a hibás, mely nem tudja az egyén érdekét a köz érdekével összhangba hozni, mely nem serkenti fokozott termelésre azokat, akik a termelés forrásánál állanak, ellenkezőleg, a munkát, a termelést sújtja adóval. Jelenlegi adórendszerünk éppenséggel nem alkalmas arra, hogy a többtermelést előmozdítsa. Olyan forgalmi és egyéb adókkal sújtják a forgalmat, a munkát, a termelést, melyek közvetlenül és főleg közvetve általános drágaságot idéznek elő és ezáltal megnehezítik a többtermelés eszközeihez való hozzájutást. Igaz, hogy adórendszerünk lényegében azonos a külföldi államokéval, de nálunk ez a rendszer jobban érezteti káros hatását, speciális gazdasági és pszichológiai okokból. Iparunk és kereskedelmünk amugy is gyenge, minden akadályt el kellene háritani fejlődése útjából. Olyan adórendszerre volna szükség, mely nem a termelésre, hanem a nem-termelésre, nem a munkára, hanem a tunyaságra nehezedik, mely többtermelésre serkent és előmozdítja a föld kellő kihasználását. Tudatára kell ébrednünk annak, hogy az adózás kérdése a társadalom egyik legfőbb problémája, mely hatását a gazdasági élet legkisebb ágában is érezteti. Csak tegyük az utat szabaddá a termelés és a többtermelés előtt és serkentsük, munkára azokat, akik a termelés forrásánál állanak, úgy biztosak lehetünk, hogy ez az út az általános fellendülés felé fogja vezetni az országot.

Z. Szabó Bertalan.

Olcsó ár — tisztességtelen verseny? A budapesti kereskedelmi és iparkamarának a tisztességtelen verseny ügyében működő választottbirósága elé ismételtén kerültek oly panaszok, amelyek a versenytársnak azt a tényét kifogásolták, hogy igen alacsony, sőt a beszerzési vagy előállításí árat el nem érő, tehát veszteséges áron árúsít. A kamarai választottbiróság arra az elvi állás-

pontra helyezkedett, hogy csupán az árak alacsonyága a tisztességtelen verseny címén nem kifogásolható. Ha ez alatt az elvi döntés alatt azt értjük, hogy az olcsó áron való árusítás egyetlen elszigetelt ténye kifogásoltatott csak, úgy ezt a döntést helyesnek kell tartani. Az ár megszabása a versenyszabadság keretei között történik és nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy ha a tisztességtelen verseny a két kereskedő egymásközötti ügye is, az árkérdés már a közönségre is tartozik, csak rosszhiszemű támadásra szolgáltatna alkalmat, ha az ár alacsony megszabását tisztességtelen versenynek minősítenék és rögtön felhangzana a vád, hogy a választottbiróság még a közönség rovására is, amely az olcsó ár előnyeit élvezné, a kereskedő nyereségességét akarja körülbástyázni.

Az élet tényei azonban nem jelentkeznek elszigeteltségben, hanem az egyes eseteknek több-kevesebb, a tisztességtelen verseny szempontjából is jelentőséggel bíró mellékjelensége van. Bizonyos, hogy a beszerzési áron alul való veszteséges eladás rendszerré nem válhatik. Egyetlen kereskedő vagy vállalkozó nem gondolhat arra, hogy áruít állandóan veszteséggel értékesítse. A veszteséges eladás vagy a versenyt kitarítani nem bíró gyöngye versenytársak megsemmisítését célozza, vagy pedig a vállalat azért hoz egy bizonyos ideig áldozatot, hogy saját magát a vevőközönség előtt ismertté tegye. Ezen utolsó tendenciával történő veszteséges elárusítás nem is kifogásolható. Már kevésbé kétségtelen, hogy a versenytársak elpusztítását célzó olcsó áron való árusítás a másik fél teljes megsemmisítésére irányuló jellege folytán nem hívja-e ki a versenytörvény szankcióját. A gazdasági versenyt még sem szabad a népek közötti háboru kegyetlenségeivel felruházni. Ezenfelül a versenytárs megsemmisítése rendszerint egy monopolhelyzet megteremtése érdekében történik s a monopolhelyzet elérével a vállalat, mint a piac ura, busás megtérítést remél az öldöklő verseny alatt szenvedett veszteségeiért. A közönség védelmének fentebb említett szempontja rövidlátó, ha nem akarja észrevenni, hogy az olcsó árusítás rövid farsangja után reá nézve a monopolhelyzet magas árainak hosszu bőjtje következik.

Ugyancsak kifogás alá eshetik az olcsó áron való árusítás akkor is, ha ezzel a közönség valamely megtévesztése jár együtt. E megtévesztés címén esett kifogás alá egyes kereskedőknek az az eljárása, hogy ingyen ajándékként kínáltak bizonyos árucikk megvásárlása mellé egy más árucikket, ha a megfizetett árucikk árában az ajándékaru ára is el volt rejtve. A mindenkori

körülményektől függ tehát az, hogy van-e oly mellékjelenség, amely az olcsó ár önmagában nem tilalmazott eszközét tisztességtelen versennyé átfesteni alkalmas.

B. S.

A nemzetközi kereskedelmi kamara német csoportjának jelentése a világgazdasági helyzetről, mely a világgazdasági konferencia részére készült, sok vonatkozásban igen figyelemreméltó.

Az európai gazdaság mai súlyos helyzetének magvát a jelentés abban találja, hogy a javak termelésének teljesítőképessége és a fogyasztás felvevőképessége között a jóságok egész hosszu soránál nincsen meg a kellő egyensúly. A probléma tehát ma nem a termelésnek az emberiség szükségletéhez való hozzáalkalmazásában, hanem éppen ellenkezőleg, a nemzeti és nemzetközi fogyasztásnak, vagyis a fogyasztók felvevőképességének a megnövekedett és mindinkább gyarapodó termeléshez való asszimilálásában áll.

A mai helyzetnek az oka az általános gazdasági strukturazavar. Európa a háborúból erősen legyengülve került ki, egyidejűleg erősen megnövekedett egyes Európán kívüli államok ipari termelése. A következmény: Európa szerepe a világtermelésben erősen redukálódott.

Ehhez járul még Európának kereskedelempolitikai széttagozatása. Európa területén hosszu sora alakult és áll fenn oly államoknak, amelyek egymástól független kereskedelmi és forgalmi politikával bírnak, de emellett nem rendelkeznek sem a saját országukban szükséges nyersanyagokkal és élelmicikkkel, sem azon termelési helyekkel, melyek a hazai iparcikkek gazdaságos gyártásához szükségeltetnek. Mindehhez járulnak a nemzetközi forgalomnak, az emberek költözködési szabadságának korlátozásai, a tőkeerőnek eltolódásai, nagy piacoknak kikapcsolódásai.

A javulás eszközeit a jelentés több irányban találja meg. Ehelyütt csak a legfontosabbakat kívánjuk a következőkben kiemelni: a nemzetközi munkamegosztás újraorganizálása, a vámoknak bizonyos szerényebb határok közé szorítása, a termelési technika javítása, a vámtarifák áttekinthetősége és kezelhetősége, a kereskedelmi szerződések gyors tető alá hozása, a legtöbb kedvezmény klauzulájának elterjedése, államközi kollektív gazdasági szerződések bevezetése, az emberi költözködési szabadságnak elismerése és biztosítása stb.

Foglalkozik a jelentés az iparnak, kereskedelemnek és forgalomnak ujabban mindjobban szaporodó nemzetközi megállapodásaival is. Ezeket természetüknél fogva alkalmasoknak találja arra, hogy a nemzetközi fogyasztásban és termelésben beálló zavarok számát és jelentőségét csökkentsék. Nem szabad azonban az ily megállapodásoknak szemelől téveszteni elsődleges céljukat: az olcsóbbodás fokozását, a piac szélesítését, a vevők számának szaporítását, ezen eszközökkel a termelés erősítését, új munkaalkalmak létesítését és végsősorban a népek életstandardjának emelését.